

специфічних навичок програмування. Тільки за умови правильного вибору можна максимізувати ефективність ведення облікової діяльності, що, безумовно, є необхідним кроком на шляху до інноваційного розвитку підприємства.

Список використаних інформаційних джерел

1. Перспективи гармонізації бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні / Резнікова В.В., Орлова О.С. [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://aplaw.knu.ua/index.php/holovna/item/435-perspektyvy>
2. Огляд системи 1С Підприємство [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://1c.ua/ua/v8/>
3. Чим замінити 1С? Чи є український аналог? [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://news.finance.ua/ua/news/-/401756/chym-zaminyty-1s-chy-ye-ukrayinskyj-analog>

УДК 657

Бондар М.І.

д.е.н, професор

*декан факультету обліку та податкового менеджменту
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»*

м. Київ, Україна

Єршова Н.Ю.

к.е.н., професор кафедри економічного аналізу та обліку

*Національний технічний університет «Харківський
політехнічний інститут»*

м. Харків, Україна

СТРАТЕГІЧНИЙ УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК В КОНЦЕПЦІЇ ЛАНЦЮЖКА ЦІННОСТІ

Забезпечення економічного зростання підприємств в довгостроковій перспективі залежить від ефективності та результативності управління витратами, орієнтованого на ефективному використанні ресурсів для досягнення конкурентних переваг. Концептуальні основи стратегічного управління витратами закладені в роботах: І. Ансоффа, В. Говіндараджана, П. Друкера, К. Друрі, М. Портера, А.А. Томпсона, А.Дж. Стрікланда, К. Уорда, Д.Р. Хенсена, Ч.Т. Хорнгрена, Дж. Шанка та ін. Так, Д.Р. Хенсен визначає стратегічне управління витратами як «використання даних про витрати для розробки та визначення найкращих стратегій, що забезпечують стабільну конкурентну перевагу [1, с. 58]. Дж. Шанк і В. Говіндараджан вважають, що поява стратегічного управління витратами є результатом злиття трьох напрямків стратегічного менеджменту: аналізу ланцюжка створення цінності; стратегічного позиціонування; аналізу і управління витратоутворюючими факторами [2, с. 862]. Ці автори

рекомендують таку методику: 1. Виявити ланцюжок цінності у певній сфері, а потім уточнити значення витрат, надходжень і активів стосовно кожної ланки цього ланцюжка. 2. Здійснити діагностику факторів витрат, які регулюють кожен із визначених видів діяльності. 3. Передбачити конкурентну перевагу, навіть якщо значення контрольованих підприємством факторів витрат є вищим, ніж у суперників, або реформувати весь ланцюжок цінностей.

Зі стратегічної точки зору, концепція ланцюжка цінності встановлює чотири сфери, які забезпечують можливості зростання ефективності діяльності: 1) зв'язок із постачальниками; 2) зв'язок зі споживачами; 3) технологічні зв'язки всередині ланцюжка цінності одного підрозділу підприємства; 4) зв'язок між ланцюжками цінностей підрозділів всередині підприємства. В такому аспекті, концепція ланцюжка цінності розширює підхід до управління витратами на основі врахування витратоутворюючих факторів на всіх етапах створення цінності в рамках узгодженого набору видів діяльності, починаючи від вихідних джерел сировини і закінчуючи готовою продукцією або послугами, отриманими кінцевими споживачами, акцентуючи увагу на розгляді зовнішніх факторів поряд з внутрішніми [3].

В такому аспекті важливим з метою надання необхідної інформації для менеджменту підприємств на всіх етапах прийняття управлінських рішень щодо стратегічного управління витратами є стратегічний управлінський облік (СУО). Виходячи з положень концепції ланцюжка цінності [3] в системі СУО суб'єктів господарювання має формуватися інформація для аналізу ланцюжка цінностей, що дозволить зрозуміти структуру формування споживчої цінності, структуру витрат, поведінку витрат залежно від виду діяльності і всередині самих видів діяльності. Для вирішення такого завдання система СУО має бути побудована таким чином, щоб інформація була систематизована і класифікована відповідно до запитів користувачів і відповідала основним вимогам: повноті, своєчасності, однаковості, точності, регулярності та якості. Крім того, в системі СУО має відбуватися перетворення бухгалтерських даних про витрати кожної структурної одиниці у витрати на реалізацію конкретного виду діяльності. Облікові процедури СУО витрат пов'язані з базовими прийомами бухгалтерського обліку методично на основі організації системи рахунків і використання подвійного запису, а технічно – на основі організації документообігу та аналітичного обліку. Отже, в основі технології обліку витрат з цінних видів діяльності доцільне використання рахунків бухгалтерського обліку, де аналітичне розширення досягається за рахунок ведення додаткових субрахунків або організації відповідного аналітичного обліку до цих рахунків.

Завдання СУО в системі стратегічного управління витратами підприємства:

1 Надання інформації для виявлення ланцюжка цінності та виділення видів діяльності. Представляючи собою сукупність видів діяльності, функцій, процесів по всіх стадіях виробничого циклу, що створюють кінцеву вартість

продукту (послуги), моделювання ланцюжка цінності дозволяє виділити основну і допоміжну діяльність суб'єкта господарювання, в рамках яких можливо розділити всі витрати по напрямках:

– витрати в рамках основної діяльності: витрати, пов'язані з матеріально-технічним забезпеченням, виробничі витрати, витрати на поширення продукції і витрати на післяпродажне обслуговування;

– витрати в рамках допоміжної діяльності: витрати по організації операцій з постачальниками і підрядниками, витрати, пов'язані з управлінням персоналом, розвитком НДДКР, маркетингові витрати та управлінські витрати.

В рамках стратегічного управлінського обліку витрат ефективний облік витрат вимагає більш широкого розгляду з виходом за межі економічного суб'єкта.

2 Облік та аналіз витратоутворюючих факторів, що пояснюють різний рівень витрат в тому чи іншому виді економічної діяльності, що створює цінність. За підходом Дж. Шанка і В. Говіндараджана для цілей стратегічного управління фактори групуються у дві підгрупи: структурні та функціональні [2]. Інформація СУО про такі фактори дозволяє пояснити різницю у витратах кожного виду діяльності з метою: більш повного аналізу ланцюжка цінності; оцінки позиціонування економічного суб'єкта в умовах поточної ринкової кон'юнктури на ринку серед своїх конкурентів.

3. Аналіз стратегічного позиціонування. В процесі застосування стратегічного позиціонування облік і аналіз витрат залежить від обраного економічним суб'єктом напряму конкурентної боротьби. Залежно від положення економічного суб'єкта на ринку, він може утримувати лідируюче для себе положення або за допомогою мінімізації витрат (лідерство на основі витрат), або пропонуючи продукцію, що перевершує продукцію конкурентів (діфференціацію продукції).

Отримана в ході аналізу інформація стає фундаментальною при формуванні стратегії щодо усунення недоліків або створення переваг по витратах та складанні «Дорожньої карти» визначення способів зниження витрат підприємства. За рахунок систематичного аналізу витрат, надходжень і активів за кожним видом діяльності підприємство може вийти на більш низькі витрати. Це досягається порівнянням ланцюжка цінності підприємства і ланцюжків цінностей її основних конкурентів, а також виявленням видів діяльності, необхідних для управління ланцюжком цінностей краще, ніж у конкурентів стосовно власних ланцюжків. Серед основних заходів зниження витрат на рівні підприємства є:

- моніторинг і впровадження кращих галузевих стандартів в ті бізнес-процеси і види діяльності, де витрати перевищують рівень конкурентів;

- виключення витратних напрямів діяльності, модифікуючи ланцюжок цінності підприємства шляхом виключення видів діяльності, внесок яких в збільшення споживчої цінності мінімальний, зміни моделі бізнесу, виключення ланки посередників, організація постачання продукції безпосередньо кінцевому споживачу, перехід на електронний спосіб надання послуг/продукції;

– визначення напрямів діяльності, які з точки зору рівня витраті краще передати на аутсорсинг;

– класифікація витрат за ступенем пріоритетності, виключаючи статті, припинення фінансування яких не буде мати істотного впливу на ведення бізнесу, інші.

Необхідність врахування при побудові вартісного ланцюжка не тільки внутрішніх чинників і видів економічної діяльності підприємств, а й факторів зовнішніх в контексті встановлених стратегічних орієнтирів дає можливість розглядати моделювання ланцюжків зі створення вартості як дієвий інструмент стратегічного управлінського обліку, що дозволяє здійснювати аналіз доданої вартості, створюваної підприємством в рамках вартісного ланцюжка галузі в цілому.

Список використаних інформаційних джерел

1. Дон Р. Хенсен. Управлінський облік / Мерієм М. Моувен, Невіл С. Еліас, Девід У. Сеньков; пер. з англ. Н. Краснік та ін.; – К.: Міленіум, 2002. – 974 с.

2. Шанк Дж. Стратегическое управление затратами / Дж. Шанк, В. Говиндараджан ; пер. с англ. В.А. Плотникова. – СПб. : ЗАО «Бизнес Микро», 1999. – 288 с.

3. Портер М. Конкурентное преимущество: Как достичь высокого результата и обеспечить его устойчивость / Пер. с англ. – М.: Альпина Бизнес Бук, 2005. – 715 с.

УДК 657.1

Брохун Н.С.

к.е.н., доцент

доцент кафедри обліку і аудиту

ДВНЗ “Ужгородський національний університет”

м. Ужгород, Україна

Новіченко Л.С.

к.е.н., доцент

доцент кафедри аудиту

Національна академія статистики, обліку та аудиту

м. Київ, Україна

ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

В сучасних умовах господарювання система управління підприємством знаходиться в прямій залежності від якісного та оперативного формування інформаційного базису для прийняття кваліфікованих та дієвих управлінських рішень. Низка негативних факторів – економічна нестабільність умов